

Româna

i	î	u
e	ă	o
	a	

Bulgara

i	ə	u
e	a	o

Macedoneana

ɪ		u
e		o
	a	

Albaneza

i	y	u
e	ë	o
	a	

Triunghiul vocalic albanez pare a fi identic cu cel românesc. Dar vocala albaneză *y* este o vocală anterioară, închisă, rotunjită, de tipul lui *ü* german sau francez, pe cînd *ë* este o vocală medială, de deschidere medie, nerotunjită, ca *ă* românesc. Raportul dintre *ë* și *y* albanezi nu e același ca între *ă* și *î* românești, care diferă unul de altul numai prin gradul de închidere, prin caracterul compact al lui *ă* în contrast cu cel difuz al lui *î*. Nu trebuie uitat că fonologia albanezei de nord (a dialectului gheg) prezintă patru particularități „nebalcanice”: 1) absența vocalei *ë*, 2) trăsătura distinctivă a nazalității la vocale, 3) opozițiile fonologice de cantitate vocalică și 4) cele de intonație a cuvîntului, acestea două din urmă fiind proprii și majorității graiurilor sîrbocroate, precum și altor limbi europene politonice¹.

Vocalismul românesc e considerat de B. Havránek și M. Malecki dreptunghiular, deci asemănător cu cel bulgar. Pentru a putea prezenta sub formă de dreptunghi sistemul vocalic românesc, autorii amintiți conferă diftongilor *ea*, *oa* statut monofonematic, așezîndu-i în dreptunghiul vocalic la stînga și la dreapta lui *a*. În felul acesta, se obține un sistem vocalic care prezintă cîte trei vocale la nivelul celor trei grade de deschidere, cel mai mare grad de deschidere fiind reprezentat prin „vocalele” *ea*, *a*, *oa*. Chiar dacă conside-

¹ Roman Jakobson, *Selected Writings, I, Phonological Studies*, Haga, 1962, p. 244.